

MARIJAMPOLĖS APSKRITIES 2009 – 2018 METŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANAS

I. Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos plėtra 2008 – 2018 metais

1. Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos plėtros strategija

1.1. Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos plėtros strategijos struktūra

Marijampolės regioninis atliekų tvarkymo planas - strateginio planavimo dokumentas, skirtas kuriamos Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos subalansuotai plėtrai užtikrinti.

Šakiai
2012-09-19

5.2. Strateginis tikslas

Strateginis tikslas - sukurti efektyvią regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą Marijampolės apskrityje, atitinkančią aplinkosauginius ir techninius-ekonominius reikalavimus.

5.3. Politika

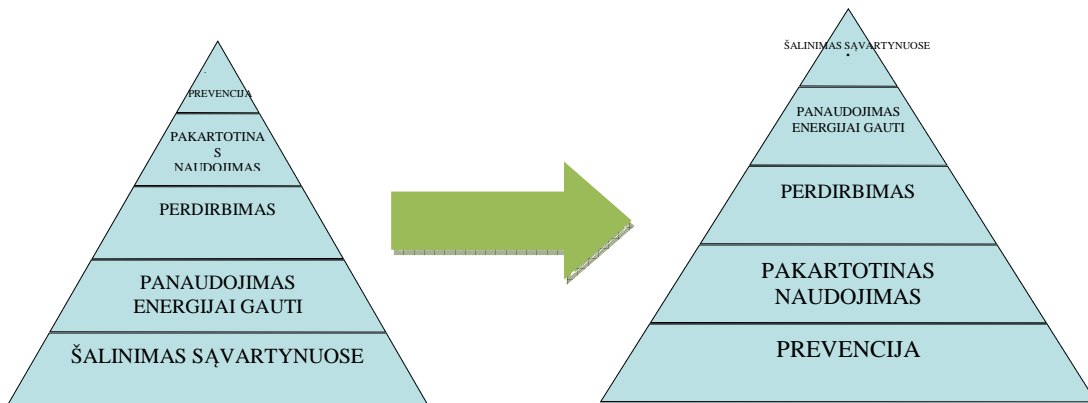
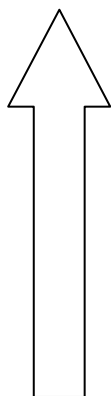
Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos politiką formuos ir vykdys UAB „Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centras“ bendradarbiaudamas su jį įsteigusiomis Marijampolės apskrities savivaldybių administracijomis bei Marijampolės apskrities viršininko administracija.

Nustatomos šios pagrindinės Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos politikos kryptis 2009 –2018 metams:

P1 „Marijampolės apskrityje – MRATS“. Siekti, kad nuo 2009 metų Marijampolės apskrities savivaldybių teritorijose pradėtų veikti Marijampolės regioninė atliekų tvarkymo sistema (MRATS) ir užtikrinti regioninės sistemos efektyvų veikimą ilgalaikėje perspektyvoje.

P2. „Apverskime piramidę“. Siekti, kad komunalinės atliekos Marijampolės regioninėje atliekų tvarkymo sistemoje būtų tvarkomos pagal galimybę maksimaliai laikantis ES direktyvomis ir LR Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytos atliekų tvarkymo hierarchijos, t.y. skatinti atliekų prevenciją, didinti perdirbimui skirtų atliekų atskirą surinkimą ir mažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekius.

Geriausias pasirinkimas

Blogiausias pasirinkimas

Atliekų tvarkymo „piramidės“ apvertimas

P3. „Principai ne tik popieriuje“. Siekti, kad komunalinės atliekos Marijampolės regioninėje atliekų tvarkymo sistemoje būtų tvarkomos pagal galimybę maksimaliai užtikrinant atliekų tvarkymo principų įgyvendinimą – „artumo ir pakankamumo“, „visuotinumą“, „teršėjas moka“, „gamintojo atsakomybės“.

Atliekų tvarkymo principų laikymasis padeda užtikrinti atliekų tvarkymo sistemos „teisingumą“.

Remiantis Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano nuostatomis, artumo ir pakankamumo principas turi užtikrinti, kad netinkamos perdirbti ir kitaip naudoti atliekos būtų šalinamos viename iš artimiausių reikalavimus atitinkančiame atliekų šalinimo įrenginyje. Siūloma šio principo suvokimą praplėsti taip - komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių tinklas būtų optimalus – nepakankamas įrenginių tinklas ir pajėgumas trukdys pasiekti užsibrėžtus tikslus, perteklinis įrenginių tinklas padarys sistemą ekonomiškai neefektyvią ir gali nepagrįstai daug kainuoti atliekų turėtojams.

Visuotinumą principas - viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga turi būti visuotinė (teikiama ne mažiau kaip 95 proc. atliekų turėtojų), geros kokybės, prieinama, įperkama.

Principas „teršėjas moka“. Atliekų tvarkymo išlaidas pagal principą „teršėjas moka“ turi apmokėti atliekų turėtojas. Tačiau siekiant efektyvesnio atliekų tvarkymo šio principo supratimas palaipsniui turi būti praplėstas iki principo „mokėk kiek terši“.

Aukščiau paminėti principai yra išvardinti Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad Marijampolės apskrities savivaldybės Jungtinės veiklos sutartimi įsipareigojo bendradarbiauti kuriant vieningą – regioninę atliekų tvarkymo sistemą apskrityje – regioninę sistemą, siūloma principų sąrašą papildyti dar dviem – „regioniškumo“ principais. Šių principų esmė – ir toliau tęsti savivaldybių bendradarbiavimą komunalinių atliekų tvarkyme, mažinant atliekų tvarkymo kaštus, bendrai diegiant modernias technologijas.

P4. „Atliekų tvarkymo paslauga – viešoji paslauga“. Siekti, kad informacija apie atliekų tvarkymą regione būtų prieinama visiems atliekų turėtojams bei, kad atliekų turėtojai maksimaliai įsitrauktų į sistemos kūrimą.

Šiai politikai įgyvendinti pirmiausia reikia pasiekti, kad atliekų turėtojus nuolat pasiektų informacija apie regioninę atliekų tvarkymo sistemą, tarifų skaičiavimo principus, turimas galimybes rūšiuoti atliekas, aktyviai įtraukinėti visuomenę į klausimų, susijusių su atliekų tvarkymu sprendimą.

P5. „Tobulumui ribų nėra“. Siekti, kad Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos atliekų tvarkymo įrenginiai bei jų tinklas būtų nuolat modernizuojami ir plėtojami atsižvelgiant į sistemos poreikius bei technologijų progresą.

Kaip ir bet kokioje kitoje veikloje, modernios technologijos atliekų tvarkyme padeda pasiekti didesnio efektyvumo, mažiau teršti aplinką. Todėl reikia siekti, kad sistemos įrenginiai ir kitos priemonės (pvz., apskaitos, vadybos, logistikos) atitiktų šiuolaikinius reikalavimus ir būtų kiek įmanoma labiau artimi geriausiai prieinamoms praktikoms.

1.1. Atliekų tvarkymo užduotys planuojamiems 2009-2018 metams

Atliekų tvarkymo užduotys 2009 – 2018 metams yra suformuluotos taip, kad būtų vykdoma aukščiau išvardinta atliekų tvarkymo politika Marijampolės regione.

Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos plėtros tikslai ir uždaviniai pateikti žemiau esančiose lentelėse.

Siekiami tikslai ir atitinkami uždaviniai politikos krypties P1 „Marijampolės apskrityje – MRATS“ įgyvendinti

Tikslai		Užduotys	Įvykdymas
T1	Pradėti eksploatuoti regioninius atliekų tvarkymo įrenginius	Iki 2009 m. kovo 1 d. pradėti eksploatuoti naująjį regioninį sąvartyną	+
		Iki 2009 metų liepos 1 d. pradėti eksploatuoti penkias atliekų priėmimo aikšteles bei regioninę komunalinių atliekų surinkimo sistemą	+ 2010-09-01
T2	Plėsti atliekų surinkimo sistemą	Iki 2009 metų pabaigos užtikrinti mišrių komunalinių atliekų surinkimo paslaugos pasiūlą 95 procentams gyventojų	+ 2010-09-01
T3	Užtikrinti mokesčio už atliekų tvarkymo paslaugas surinkimą	2009 metais pradėti visuomenės informavimo kompaniją, padėsiančią „švelniau“ įvesti naują tarifą už atliekų tvarkymą	+ 2010-2011
		2009 metais įdiegti mokesčio už atliekų tvarkymo paslaugas apskaitos ir surinkimo sistemą	+ 2010-09-01
	Patvirtinta atliekų tvarkymo tarifų nustatymo metodika, parengti ir patvirtinti vietinės rinkliavos/mokesčio už atliekų tvarkymo paslaugas nuostatai, įdiegti ir tinkamai veikia mokesčio apskaitos ir surinkimo programinė įranga, atitinkamas MAATC personalas apmokytas dirbti su programine įranga, veikia mokesčio už atliekų tvarkymo paslaugas apskaitos ir surinkimo sistema.		
T4	Užtikrinti visų esamų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymą ir rekultivaciją.	Iki 2011-12-31 uždaryti visus aplinkosaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus.	+
T5	Siekti, kad atliekų tvarkymas regione būtų aiškiai reglamentuotas.	Iki 2009-03-31 patvirtinti visus būtinus savivaldybių lygmens teisės aktus, būtinus MRATS funkcionavimui užtikrinti	+
patvirtintos atliekų tvarkymo taisyklės, mokesčio už atliekų tvarkymą surinkimo taisyklės ir kiti būtini savivaldybių lygmens teisės aktai			

1 lentelė. Siekiami tikslai ir atitinkami uždaviniai politikos krypčiai P2 „Apverskime piramidę“ įgyvendinti

Tikslai		Uždutys	Įvykdymas		
T1	Siekti, kad atliekų turėtojai būtų informuoti apie atliekų prevencijos ir rūšiavimo svarbą, skatinti atliekų prevenciją ir rūšiavimą.	Įgyvendinti Visuomenės informavimo programą 2009 - 2012 metais	+		
		Skatinti aplinkos apsaugos vadybos sistemų diegimą regiono įmonėse.	+		
		Skatinti atliekų pakartotino naudojimo, perdirbimo, panaudojimo energijai gauti pajėgumų sukūrimą regione.	+		
T2	Sudaryti atliekų turėtojams sąlygas rūšiuoti atliekas.	Iki 2009 metų pabaigos užtikrinti, kad daugiabučių namų rajonuose būtų įrengta mažiausiai po vieną antrinių žaliavų konteinerių aikštelę 600 gyventojų Marijampolės mieste ir 800 gyventojų kitose gyvenamose vietovėse.	+ 2010-09-01		
		Iki 2009 metų pabaigos užtikrinti, kad individualių namų kvartaluose, sodų ir garažų bendrųjų savininkų teritorijose būtų įrengta mažiausiai po vieną antrinių žaliavų konteinerių aikštelę.	+ 2010-09-01		
		Iki 2009 metų pabaigos užtikrinti, kad įmonės, įstaigos ir organizacijos bus aprūpintos pakankamu antrinių žaliavų konteinerių skaičiumi.	+ 2010-09-01		
		Iki 2009 metų pabaigos užtikrinti pakankamą antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičių viešosiose vietose	+ 2010-09-01		
		Iki 2009 m pabaigos įdiegti antrinių žaliavų ir specifinių atliekų surinkimo apvažiavimo būdu sistemą nutolusiose gyvenvietėse.	+ 2010-09-01		
		Iki 2009 metų pabaigos įrengti po vieną didžiųjų atliekų priėmimo aikštelę kiekvienoje savivaldybėje.	+ 2010-09-01		
		Iki 2013 metų įrengti 18 atliekų priėmimo aikštelių	-		
		Iki 2013 metų užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 procentų regiono teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus.	Siūloma tikslinti Iki 2015 metų		
		T3	Ekonominėmis priemonėmis skatinti atliekų rūšiavimą.	Iki 2009 metų III ketvirčio įdiegti sudėtinio tarifo už atliekų tvarkymo sistemą.	+ 2010-09-01
				Nuo 2010 metų pradėti didinti tarifo už atliekų tvarkymo dalį, susidedančią iš regioninio sąvartyno eksploatacijos kaštų	Siūloma tikslinti Nuo 2012 metų
<u>1 uždutis</u> atliekų turėtojai moka už sutvarkytų nerūšiuotų atliekų kiekį, o tarifas yra sudėtinis ir paskaičiuotas įvertinant sąvartyno, surinkimo sistemos, atliekų tvarkymo centro kaštus					
T4	Sukurti biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo sistemą.	Iki 2009 metų pabaigos pradėti kurti žaliųjų atliekų atskiro surinkimo sistemą.	Siūloma tikslinti Iki 2012 metų		
		2009 metais pradėti visuomenės informavimo kampaniją dėl individualaus kompostavimo.	-		
		Iki 2010 metų pabaigos įrengti po vieną žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę kiekvienoje savivaldybėje.	+ Iki 2012 m		
		Iki 2012 metų sukurti atskiro maisto atliekų surinkimo sistemą	Siūloma tikslinti Iki 2015 metų		

		Iki 2011 metų, atsižvelgiant į regionų bendradarbiavimo galimybes, užtikrinti, kad regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.	Siūloma tikslinti Iki 2015 metų
		Iki 2010 metų sumažinti sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekius – šalinti ne daugiau kaip 75 procentus 2000 metų biologiškai skaidžių komunalinių atliekų.	Siūloma tikslinti Iki 2013 metų
		Iki 2013 metų sumažinti sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekius – šalinti ne daugiau kaip 50 procentų 2000 metų biologiškai skaidžių komunalinių atliekų.	Siūloma tikslinti Iki 2015 metų
		Iki 2020 metų sumažinti sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekius – šalinti ne daugiau kaip 35 procentus 2000 metų biologiškai skaidžių komunalinių atliekų.	Bus įvykdyta

Siekiami tikslai ir atitinkami uždaviniai politikos krypties P3 „Principai ne tik popieriuje“ įgyvendinti

Tikslai		Užduotys	Įvykdymas
T1	Įgyvendinti „artumo ir pakankamumo“ principą	Užtikrinti kad nuo 2009.06 Marijampolės apskrityje susidariusios komunalinės atliekos, kurių negalima perdirbti arba kitaip panaudoti būtų šalinamos tik naujame Marijampolės regioniniame sąvartyne.	+
		Užtikrinti, kad regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros pajėgumai būtų pakankami Marijampolės apskrityje susidarančių atliekų kiekiams tvarkyti laikantis atliekų tvarkymo hierarchijos.	+
T2	Įgyvendinti visuotinumą principą	Užtikrinti, kad pradėjus veikti MRATS viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga būtų teikiama 95 proc. atliekų turėtojui.	+
T3	Įgyvendinti principą „teršėjas moka“	Nuo MRATS veikimo pradžios užtikrinti kad visi komunalinių atliekų turėtojai mokėtų už teikiamas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas	+
		Užtikrinti, kad atliekų turėtojo mokamas mokestis už atliekų tvarkymo paslaugas atitiktų šioms atliekoms sutvarkyti patirtas sąnaudas.	+ -
<p><u>1 užduotis</u> Dar viena aktuali problema - atliekų turėtojai nenoriai sudarinėja sutartis su atliekų tvarkytojais (ypač fiziniai asmenys), todėl kaip galimas problemos sprendimo būdas yra taikomas vietinės rinkliavos už atliekų tvarkymo paslaugas įvedimas. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad vietinė rinkliava ne visai tinkamas instrumentas principo „teršėjas moka“ įgyvendinimui (pvz., įstatymuose nustatyti apribojimai – rinkliavos dydį galima keisti kartą per metus, rinkliava turi būti litais be centų ir kt.), o juo labiau netinka instrumentui „mokėk kiek terši“ įgyvendinti, numatyta kad vietinė rinkliava turi būti taikoma laikinai iki visi atliekų turėtojai pasirašys atliekų tvarkymo sutartis.</p>			

	<u>2 užduotis</u> Atliekų tvarkymo tarifas turi padengti visas atliekų tvarkymo sistemos sąnaudas. Tarifas turi būti peržiūrimas mažiausiai kartą per metus.		
T4	Įgyvendinti „gamintojo atsakomybės“ principą	2009 metais sukurti bendradarbiavimo su gamintojais ir importuotojais koncepciją	+
		Bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais iki 2010 metų sukurti pakuočių atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, eksploatuoti netinkamų transporto priemonių ir jų dalių, alyvų atliekų, baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimo tinklą.	-
	Gamintojo atsakomybės“ principo esmė – vartotojai, mokėdami už prekes, kurios tampa atliekomis, kurioms taikomas „gamintojo atsakomybės“ principas, sumoka ir už šių atliekų tvarkymą. Todėl šių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemos turi būti organizuojamos bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais taip, kad atliekų turėtojams netektų antrą kartą mokėti už šių atliekų tvarkymą, t.y. finansuoti tokių sistemų sukūrimą ir eksploatavimą turi gamintojai ir importuotojai. Iš kitos pusės - kuo daugiau tokių sistemų bus sukurta regione, tuo mažiau „gamintojo atsakomybės“ atliekų pateks į mišrių atliekų srautą ir taip bus mažinami mišrių atliekų tvarkymo kaštai, o kartu – ir mokestis už atliekų tvarkymą. Bet Lietuvos teisinė sistema tam vis tebekuriama.		
T5	Įgyvendinti „regioniškumo“ principą	Iki 2009 m. pabaigos atlikti galimybių studiją dėl biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo regione.	+
		Užtikrinti, kad mokestis už atliekų tvarkymą nepriklausytų nuo transportavimo atstumo iki regioninių atliekų tvarkymo įrenginių.	+
Regiono savivaldybės tęsia bendradarbiavimą kuriant naujus atliekų tvarkymo sistemos pajėgumus. Biologiškai skaidžių atliekų surinkimo sistema ir šių atliekų tvarkymo sistema bus įdiegta regionui pasinaudojant ES parama.			

Siekiami tikslai ir atitinkami uždaviniai politikos krypčiai P4. „Atliekų tvarkymo paslauga – viešoji paslauga“ įgyvendinti

	Tikslai	Užduotys	Įvykdymas
T1	Siekti, kad informacija apie atliekų tvarkymą regione būtų prieinama visiems atliekų turėtojams	Iki 2009 metų pabaigos sukurti ir nuolat palaikyti specialų internetinį tinklą	+
T2	Siekti, kad atliekų turėtojai maksimaliai įsitrauktų į sistemos kūrimą.	Užtikrinti, kad visuomenės informuotumo ir sąmoningumo lygis atliekų tvarkymo klausimais nuolat didėtų.	+
	Visuomenė yra mokoma kas yra atliekų tvarkymas, kokie jo principai, kaip turi būti tvarkomos atliekos. Pastoviai įgyvendinama visuomenės informavimo programa bei skatinamos atliekų tvarkytojų bei gamintojų organizacijų akcijos visuomenės informavimo srityje.		

Siekiami tikslai ir atitinkami uždaviniai politikos krypčiai P5. „Tobulumui ribų nėra“ įgyvendinti

Tikslai		Užduotys	Įvykdymas
T1	Siekti, kad MRATS atitiktų šiuolaikiškas atliekų tvarkymo technologijas.	Užtikrinti, kad MRATS veiktų remiantis aplinkos apsaugos vadybos principais.	+
		Užtikrinti, kad MAATC, savivaldybių, seniūnijų personalo kvalifikacija nuolat būtų tobulinama..	+
atrinkti tik tie operatoriai, kurie turi AVS sertifikatus			
MRATS sistemoje dirbantis personalas turi būti nuolat įtraukiamas į mokymus, seminarus			